

SLOVENSKA KROVNA ZVEZA ZA PSIHOTERAPIJO

Čufarjeva 5

2000 Maribor

15. 2. 2022

POZIV K SOČUTJU

Strokovna skupina SKZP pedagoškim delavkam_cem in odločevalcem

V zadnjih letih se je pozornost odraslih intenzivno usmerila v reševanje »koronakrize«, kamor so se nacepili še drugi ideološki boji, znotraj tega pa **pozabljamo na otroke in mladostnice_ke**. »Nenormalnost« vsakdanjega življenja postaja »normalnost«, v kateri se je vsak prisiljen znajti kakor se lahko oziroma je tega zmožen.

V pričujočem nagovoru psihoterapevtk_tov pozivamo k razmisleku: **kako ravnamo kot družba z mladostnicami_ki**, ki so v ranljivem psiho-fizičnem razvojnem obdobju in zato potrebujejo še posebno oziroma drugačno skrb, da se lahko zdravo razvijajo. Pomembno je, da se zavedamo, kako jim je težko v tej situaciji in damo veljavo njihovemu doživljanju.

Pouk v mehurčkih, občasne karantene, prenatrpan urnik, ciljna usmerjenost k rezultatom ožajo prostor gibanja in onemogočajo vzpostavljanje varnih kontaktov, kar viša raven stresa in zavira zdrav razvoj.

Delne karantene sprožajo moteče dražljaje in vplivajo na nestabilnost učnega okolja. Mladostnice_ki sodelujejo z odraslimi tako, da nemo sledijo organizaciji, se ob tem izčrpujejo, dokler zmorejo, nato se odklopijo in obupajo.

V kriznih časih, ko se zaradi dodatnega stresa omaja psihična odpornost tudi osebnostno močnim mladostnicam_kom storilnostna naravnost šol pokaže svoj ledeni obraz. Mladi sporočajo, da je vsega preveč. To se kaže v njihovem odklapljanju od lastnih čustev in od

odnosov, v njihovi nemotiviranosti, obupu in prepričanju, da so nezmožni in nesposobni. Odrasli pritiskajo, naj zdržijo še malo, v dobri veri, da se bodo tako okrepili. Zdržati še malo, ko ni več energije, nikogar ne okrepi, ampak ga lomi. To poročajo tudi šolski svetovalne delavke_ci, ki ne zmorejo več poplave različnih simptomatik pri mladostnicah_kih.

Trenutni (šolski) sistem jih sili v razvoj in krepitev zgolj kognitivnih sposobnosti in zanemarija vse ostale aspekte: čustvene, socialne, kreativne, duhovne ... To zmanjšuje možnosti zdravega celostnega razvoja otrok in mladostnic_kov in učinkovitega soočanja z vsakdanjimi izzivi (v šoli, v socialnih interakcijah, ipd.) Kar posledično ne prinaša rezultatov niti na kognitivnem nivoju, saj je odrezan od drugih aspektov. Kako te povezati?

Prav v tem konfliktnem času imamo priložnost, da se razvijemo v **skupnost, ki temelji na sočutnem dialogu**. Pravično in človeka vredno družbo pa lahko ustvarjamo, če je poskrbljeno za otroke in mladostnice_ke, če jim je zagotovljeno zdravo sobivanje in podpora v zahtevnih življenjskih okoliščinah. Šolski prostor ni samo prostor podajanja znanja, ampak tudi prostor krepitev in oblikovanja socialnih veščin, učenja (boljše) samoregulacije ... zato je med drugim potrebna **senzibilizacija šolskega sistema** v smislu prevrednotenja obstoječih načinov delovanja in ustvarjanja pogojev za celostni razvoj otrok in mladostnic_kov.

Drage pedagoške delavke_ci, zavedamo se oteženih pogojev in stresa, v katerem ste se znašli in vas želimo podpreti.

Pozivamo vas, da poskrbite zase in se obrnete k sebi, da boste lahko otrokom in mladostnicam_kom stali ob strani kot sočutni sopotniki, saj mladostnice_ki potrebujejo zdrave, kompetentne odrasle, ki z lastno naravnostjo utrjujejo njihov osebni razvoj in vitalizem. Med drugim spodbujamo tudi k oblikovanju in aktivni uporabi mreže pomoči (supervezija, intervezija, samorefleksija, kolegialna pomoč in podpora ...). Profesionalna in osebna skrb zase pomaga ohraniti empatičen in spoštljiv odnos do mladostnic_kov.

Kako organizacijsko in metodično izvesti pouk, da ne prekoračimo zmogljivosti mladostnic_kov? Na to vprašanje bomo lahko odrasli odgovorili šele takrat, ko bomo izstopili iz determinističnega razmišljanja, da je nekaj zelo narobe z današnjo mladino in, da je edina pot reševanja njihove učne kondicije prisila, strogi ne-empatični odzivi na njihove (ne)uspehe ali še več zahtev.

Zavedamo se, da je z nemotiviranostjo, odporom, agresivnostjo in apatijo mladih v tem trenutku zelo težko delati. Pomembno je, da jih »vidimo«, prepoznamo in ubesedimo njihove občutke ter se pogovarjamo o zahtevnih razmerah v katerih bivamo. **Če ne naglasimo neobičajnih in zahtevnih razmer, prelagamo odgovornost na pleča mladih, česar pa sami še ne zmorejo obvladati, zato to breme oblikujejo v negativne predstave o sebi.**

Česa mladi zagotovo ne potrebujejo? Kritike, da so leni ali vzpodbujanje krivde, ker so nemotivirani pri šolskem delu. Motivacija se gradi ob prijetnem občutenju in ob pozitivnem naporu. Pomembno je, da znamo proslavljati napredke in dosežene cilje, se veseliti skupaj vsakega koraka, ki ga uspe narediti posameznica_nik. Prostor sočutnega dialoga lahko vzpostavimo tudi z očesnim kontaktom, z mehkim, toplim pogledom, nežnim glasom.

Morda je dobra plat koronakrize, da se pričnemo odrasli resno spraševati, kakšen svet in kakšen izobraževalni proces potrebuje naša mladina, da bo krepila različne dele osebnosti ter se posledično bolj celostno razvijala. Kaj spremeniti, da se mladostniki zbudijo, mobilizirajo energijo in se razvijajo preko krepitve kritičnega razmišljanja, raziskovanja, graditve dobrega občutka lastne vrednosti, sočutja in aktivne graditve skupnosti? Kako razvijati in ohranjati ustvarjalnost, ki je osnovna komponenta zdravega in polnega življenja? Kako na novo oblikovati šolski sistem, ga prevrednotiti v smeri človečnosti, strpnosti in zdravja?

Pozivamo vas, spoštovani strokovne delavke_ci v šolstvu, da se v kolektivih pogumno in ustvarjalno pogovarjate o teh vprašanjih. Prav tako pozivamo vse ostale, tudi odločevalce znotraj šolske politike, da vzamemo mlade resno in ustvarimo dobre temelje za njihovo bivanje in posledično oblikujemo bolj zdravo prihodnost vseh bodočih generacij.

Strokovna skupina SKZP

